

**IJODIY FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHDA BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINIF
O‘QITUVCHILARINING INDIVIDUAL-SHAXSIY SIFATLARI****Abduraxmonova Nigoraxon Akramali qizi**

Qo‘qon Universiteti Ta‘lim kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya: maqolada ijodiy faoliyatini takomillashtirishda bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining individual-shaxsiy sifatlari, talabalarning ijodiy faoliyatni tashkil etishga tayyorlashda yuzaga keluvchi qiyinchilik va muammolar, pedagog shaxsining o‘ziga xosliklari bilan bog‘liqlikda duch keladigan qiyinchiliklar haqida so‘z yuritilgan.

Kalit so‘zlar: ijod, ijodkorlik, ijodiy faoliyat, kasbiy faoliyat, kasbiy rivojlanish

Oliy ta‘limni 2030-yilgacha rivojlantirish Kontsepsiyasida bo‘lajak mutaxassislarning o‘z yo‘nalishlarida ijodiychilik ko‘nikma va malakalarga ega bo‘lishi oliy ta‘limni rivojlantirishning strategik vazifalari qatorida keltirilgan.

Dunyoning xalqaro ilmiy markazlarida maktab o‘quvchilarining ijodkorlik, ijodiy-yaratuvchanlik, texnik loyihalashga tayyorlash mexanizmlari, ijodiychilik faoliyati, umumilmiy bilimlar tizimini shakllantirish texnologiyalari, ijodiychilik ko‘nikmalarini shakllanish xususiyatlari, o‘quv-ijodiychilik faoliyatining o‘sish imkoniyatlariga oid ilmiy izlanishlar olib borilmoqda.

Oliy ta‘lim tashkilotlarining o‘quv jarayoniga qo‘yilgan talab ta‘lim oluvchilarning zarur ko‘nikma, kompetensiyalarini shakllantirishga sharoitlar yaratib berishga yo‘naltirilgan bo‘lishi kerak. Chunki, o‘qituvchi o‘z mutaxassisligi bo‘yicha chuqur va puxta ilmiy bilimlarga asoslanib o‘quv jarayoniga kirishar ekan, pedagogik va psixologik bilimlarni ham mukammal bilishi, jarayonga ijodiy yondashishi, faoliyatini ijodiy faoliyatlar ko‘rinishida olib borishi lozim.

Oliy ta‘lim tashkilotlarida olib boriladigan ijodiy faoliyatlar ilmiy ijodiy faoliyatlar hisoblanib, ilmiy ijodiy faoliyatga berilgan ta‘riflarni aniqlashtirib olish lozim. “Ilmiy ijodiy faoliyat– yangi bilimlar va nazariyalarni aniqlash jarayoni”

“Har qanday ilmiy ijodiy faoliyat bu – bilishning maxsus tashkil qilingan jarayoni bo‘lib, unda voqelik haqidagi nazariy bilimlar o‘rganiladi, o‘zlashtiriladi va tizimga solinadi.”

Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida ijodiychilik ko‘nikmalarini rivojlantirishga bir qancha omillar ta‘sir etadi. Ta‘sir etuvchi omillardan biri axborot ta‘minotiga va uni maqsadli ravishda pedagogik jihatdan boshqarishga bog‘liq. Avvalo, bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiychilik ko‘nikmalarini rivojlantirish jarayoni algoritmini o‘rganish uchun har qanday ijodiychilik jarayoni va uni amalga oshirish algoritmi haqida tasavvurga ega bo‘lish lozim. Har qanday ijodiychilik jarayoni bir necha bosqichlardan iborat: masala yechimiga erishishning umumiy yo‘nalishini belgilovchi kontsepsiyani aniqlash; masala sharti va yechimini aniqlashga oid axborotlar yig‘ish; masalani yechish uslubini tanlash va uni tekshirib ko‘rish.

Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiychilik ko‘nikmalarini rivojlantirish jarayoni quyidagi bosqichlardan iborat:

- a) mustaqil tadqiqotning asosiy tajriba natijalarini olish;
- b) muammoni tadqiq qilish malakasini egallash;

c) ilmiy va nazariy bilimlarni o‘zlashtirish.

Ijodiychilik ko‘nikmalarini rivojlantirish bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining individual-shaxsiy sifatlarining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Ijodiy faoliyat bo‘yicha tahlilga ko‘ra, katta qiziqish uyg‘otadigan kasb tanlash sabablari haqidagi ma‘lumotlar bilan boshlash maqsadga muvofiqdir: kasb tanlash sabablari, kasbning obro‘si, ish haqi, mehnat tarkibi, ishga qabul qilish imkoniyatlari, ishga joylashish imkoniyatlari, tanlov yetishmasligi, boshqalar.

Kuzatishlar shuni ko‘rsatdiki, kasb tanlash motivlari bo‘yicha turli kurslarda o‘qiyotgan bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilar o‘rtasida farqlar mavjud. Bundan tashqari, ma‘lum bo‘lishicha, ularning ijodiy faoliyatga qiziqishi yoki ishtiroki ta‘limning asosiy motivlarining kuchi bilan bog‘liq emas.

Shuningdek, bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida motivlar darajasining pasayishi ta‘lim sifatining pasayishiga olib keladi.

Bularning barchasi bizni oliy ta‘limning kelajagi haqida jiddiy o‘ylashga majbur qiladi. Biz bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ilmiy -ijodiy faoliyatini ularning ta‘lim faolligini oshirishga yordam beradigan muhim omillardan biri deb hisoblaymiz. Shubhasiz, unda ishtirok etayotganlarning hammasi ham olim bo‘lolmaydi, lekin ilmiy muammolarni o‘rganish bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchisining bilimini kengaytiradi va chuqurlashtiradi, olingan bilimlarni amalda qo‘llashning turli sohalari bilan tanishtiradi, qo‘shimcha ta‘lim motivatsiyasini va boshqalarni yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, o‘qituvchi ijodkorligining asosi bo‘lib kasbiga nisbatan qiziqishi, manfaatdorligini ifodalovchi ichki motivatsiyasi, iroda sohasining rivojlanganligi va tubdan o‘zgargan faoliyatga intilishi hisoblanadi. Demak, talabalarining jamoaviy ijodiy faoliyatini tashkillashtirishda uning qiziqishlari yo‘lidagi xatti-harakatlarini qo‘llab-quvvatlash, talabalar oldiga aniq maqsad va vazifalarni qo‘yish hamda ijodiy faoliyatga faol jalb etish maqsadga muvofiq bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ganiyeva, M. (2019). 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили” да амалга оширишга оид Давлат дастурини ўрганиш бўйича илмий-услубий рисола. *Архив научных исследований*.

2. Abduraxmonova, N. A. qizi. (2023). BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINFI O‘QITUVCHILARINING IJODIY FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(12), 208–211. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/5507>

3. Abduraxmonova, N. A. qizi. “BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINFI O‘QITUVCHILARINING IJODIY FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA”. *Educational Research in Universal Sciences*, vol. 2, no. 12, Dec. 2023, pp. 208-11, <http://erus.uz/index.php/er/article/view/5507>.

4. Nigoraxon, A., & Mohlaroy, A. (2024). BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA O‘QUVCHILAR IJODIY FOALIYATINI TASHKIL ETISH TEXNOLOGIYASI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 83-87.
5. Komiljonova, G. N. qizi. (2023). FANLARARO BOG‘LANISH ASOSIDA BOSHLANG‘ICH TA‘LIMNI AMALGA OSHIRISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(12), 198–201. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/5505>
6. Pozilov Hamidjon Ikromjon o‘g‘li, and Komiljonova Guluzra Nizomjon qizi. “YOSH AVLOD KAMOLOTIDA TEXNOLOGIYA FANI VA UNING KELAJAGI”. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, vol. 1, no. 1, May 2023, pp. 923-6, doi:10.54613/ku.v1i1.760.
7. Asilova S.X. (2022). THE ESSENCE OF TEACHING PRIMARY SCHOOL PUPILS TO LOGICAL THINKING IN THE PROCESS OF MATHEMATICS. *Экономика и социум*, (2-1 (93)), 24-26.
8. Nargiza, V. (2023). TARBIYA JARAYONIDA OILA MAHALLA HAMDA TA‘LIM MUASSASALARINING O‘ZARO HAMKORLIGI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 637-639.
9. Davlatova, S. T., & Abdullayeva, F. S. qizi. (2023). BOLALARNING MA‘NAVIY-AXLOQIY TARBIYASIGA OID OTA-ONALARNING QARASHLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(16), 819–823. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/5105>
10. Mirzaliyevna, S. Z. (2023). BOSHLANG‘ICH SINFI O‘QUVCHILARINI IJODKORLIKKA O‘RGATISHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH METODIKASI (O‘QISH VA ONA TILI O‘QISH SAVODXONLIGI DARSLARI MISOLIDA”. *Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities*, 11(6), 598-603.
11. Parpiyev Odiljon Olimovich. (2023). RIVOJLANISH VOSITASI SIFATIDA TRIZ TEXNOLOGIYASINING XUSUSIYATLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 24(1), 17–20. Retrieved from <https://www.newjournal.org/index.php/01/article/view/7877>
12. [Sanginova Gulnoza Bohodirovna, & H. Usmanova. \(2022\). MODEL OF INNOVATIVE STRATEGY ON THE BASIS OF VARIATIVE APPROACH TO PRESCHOOL EDUCATION. Conference Zone, 197–199. Retrieved from https://www.conferencezone.org/index.php/cz/article/view/181](https://www.conferencezone.org/index.php/cz/article/view/181)
13. Nigoraxon A., Mohlaroy A. BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA O‘QUVCHILAR IJODIY FOALIYATINI TASHKIL ETISH TEXNOLOGIYASI //Yosh Tadqiqotchi Jurnal. – 2024. – T. 3. – №. 1. – С. 83-87.
14. Diyoraxon, S., & Komiljonova, G. (2023). BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA CHET EL O‘QUVCHILARINI BAHOLASH MEZONI VA SAMARALI TAQDIRLASH. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 783-785.
15. Khojamatova, K. M. (2023). Social Relations and Social Development of Personality In the System Of Preschool Education. *International Journal of Formal Education*, 2(10), 37-42.
16. Ganiyeva, Muborak. "Тарихий-маданий туризм ва уни ривожлантириш истиқболлари." *Архив научных исследований* (2020).
17. Ganiyeva, M. (2020). Тарихий-маданий туризм ва уни ривожлантириш истиқболлари. *Архив научных исследований*.

18. Ganiyeva, Muborak. "Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясидаги нутқини ўрганиш бўйича илмий-оммабоп рисола." *Архив научных исследований* (2019).
19. Ganiyeva, M. (2019). Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясидаги нутқини ўрганиш бўйича илмий-оммабоп рисола. *Архив научных исследований*.
20. Ganiyeva, Muborak. "Использование педагогических и информационных приёмов в обучении предмета «Обществоведение»." *Архив научных исследований* (2020).
21. Ganiyeva, M. (2020). Использование педагогических и информационных приёмов в обучении предмета «Обществоведение». *Архив научных исследований*.
22. Makhamov, A. Y. (2019). THE IMPORTANCE OF THE PHYSICAL TRAINING IN SHAPING HEALTHY LIFESTYLES FOR PROSPECTIVE TEACHERS". *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 1(10), 368-374.
23. Махкамов, А. (2023). Аралаш таълим технологиялари асосида булажак уқитувчиларда соғлом турмуш тарзи маданиятини ривожлантириш технологиялари. *Общество и инновации*, 4(6/S), 45-49.
24. Maxmudova Zilola. (2023). TALIM MUASSASI RAHBARLARIDA YUKSAK AXLOQIY SIFATLARI RIVOJLANTIRISH. *International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives*, 1(2), 78–83. Retrieved from <https://izlanuvchi.uz/index.php/iz/article/view/17>
25. Toxirjon, U. (2024). BOSHLANGICH SINFLARDA O‘QISHNI YETKAZIB OLIHGA QIYNALAYOTGAN O‘QUVCHILAR BILAN ISHLASHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 9-13.
26. Toxirjon, U. (2024). PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA O‘RTASIDAGI O‘ZARO TA‘SIRNI O‘RGANISH. *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 22-27.
27. Toxirjon, U. (2024). XALQARO O‘QISH SAVODXONLIGINI O‘RGANISH (PIRLS). *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 14-17.
28. Умаров, Т. (2024). ВЛИЯНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ИГРУШЕК НА ДЕТСКУЮ ПСИХОЛОГИЮ. *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 18-21.
29. Yuldashevich, M. A. (2020). SHAPING OF THE HEALTHY LIFESTYLE CULTURE IN PHYSICAL EDUCATION FOR OUR FUTURE TEACHERS. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*, 8.